

1.08 'Ik kan het niet,' zei ik. 'Ik kan het niet...'

Toen ik klein was, was ik dol op het circus, en wat ik het leukste vond waren de dieren. Vooral de olifant die, zoals ik later ontdekte, ook het favoriete dier was van vele andere kinderen. Tijdens de voorstelling pronkte het enorme beest met zijn uitzonderlijk gewicht, grootte en kracht. Maar na zijn optreden stond de olifant met zijn poot vastgeketend aan een paaltje dat in de grond geslagen was totdat de volgende voorstelling begon. Het paaltje was een minuscuul stukje hout dat nauwelijks een paar centimeter in de grond stak. En hoewel de ketting groot en stevig was, leek me het duidelijk dat een dier dat sterk genoeg is om een boom met wortel en al uit de grond te rukken, zich zonder problemen van het paaltje zou moeten kunnen ontdoen en vluchten. Het mysterie blijft: Wat houdt hem daar? Waarom vlucht hij niet?

Toen ik 5 of 6 was geloofde ik in de wijsheid van volwassenen.

Ik ondervroeg dus een meester, een ouder en een oom over het mysterie van de olifant. Een van hen legde me uit dat de olifant niet vluchtte omdat hij afgericht was. Ik stelde de voor de hand liggende vraag: 'Als de olifant afgericht is, waarom wordt hij dan geketend?' Niemand wist het. Toen ontmoette ik iemand die zei: 'De circusolifant ontsnapt niet omdat hij van jongs af aan een paaltje staat vastgeketend.'

Ik sloot mijn ogen en stelde mij het weerloze, pasgeboren olifantje voor dat aan een paaltje was vastgeketend. Ik weet zeker dat het olifantje toen wel uit alle macht duwde en trok om zich te bevrijden. Maar ondanks zijn inspanningen kreeg hij het niet voor elkaar omdat het paaltje voor hem te vast zat. Ik stelde me voor dat het olifantje uitgeput in slaap viel en het de volgende dag opnieuw probeerde en de volgende dag en de volgende... Totdat het dier op een dag, een vreselijke dag voor de rest van zijn leven, zich neerlegde bij zijn onmacht en zijn lot accepteerde.

Die enorme en machtige olifant uit het circus ontsnapt niet omdat de arme stakker gelooft dat hij het niet kan. De onmacht die hij kort na zijn geboorte voelde, staat in zijn geheugen gegrift. En... hij heeft die herinnering nooit meer serieus in twijfel getrokken! Nooit heeft hij zijn kracht opnieuw beproefd.

Zo is het!

We zijn allemaal een beetje zoals die circusolifant. We zijn allemaal vastgeketend aan honderden paaltjes die onze vrijheid beperken. Omdat we het ooit, lang geleden, toen we klein waren, een aantal keer hebben geprobeerd en het toen niet lukte.

Soms, wanneer we de ketting laten rammelen en de oplopende spanning voelen, kijken we vanuit onze ooghoeken weer naar het paaltje en denken: 'Ik kan het niet en zal het ook nooit kunnen.'

De enige manier om erachter te komen of je iets kunt, is het opnieuw proberen met heel je hart.

[Jorge Bucay: De geketende olifant uit Laat me een verhaal vertellen]

... en dan zomaar ineens bevrijd raken van één van die vele 'paaltjes', die we voor vast waren gaan aannemen...